

Handläggare
Ulrika Klemets
Telefon: 08-508 200 30**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelnämnd

Program för upphandling och inköp samt klausul om antidiskriminering och meddelarfrihet - remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som yttrande till kommunstyrelsen.

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i budget för 2015 beslutat att ett nytt program för upphandling och inköp ska tas fram, nuvarande antidiskrimineringsklausul ska skärpas samt att staden, så långt lagstiftningen medger, ska ställa krav på meddelarfrihet för personal inom välfärdssektorn. Förvaltningen välkomnar det nya programmet för upphandling och inköp. Stadsledningskontoret ska ta fram tillämpningsanvisningar för programmet. Förvaltningen understryker vikten av att implementeringen av programmet genomförs samlat att tillämpningsanvisningarna blir tydliga för att garantera likvärdighet över hela staden. Vidare anser förvaltningen att det är viktigt att stadsledningskontoret och serviceförvaltningen även fortsättningsvis driver utvecklingsarbete i upphandlingsfrågor.

Programet för upphandling och inköp innehåller igen vägledning i hur egenregi anbud ska hanteras i framtiden. Förvaltningen anser att tillägg om detta bör göras i programmet eller kommande tillämpningsanvisningar.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat en remiss angående Program för upphandling och inköp samt klausul om antidiskriminering och meddelarfrihet. Remisstiden sträcker sig till 23 december 2015

Ärendet

Kommunstyrelsen har i budget för 2015 fått i uppdrag att ta fram ett nytt program för upphandling och inköp för Stockholms stad samt att revidera tidigare beslutad policy om konkurrens och valfrihet.

Stadsledningskontoret föreslår att stadens styrdokument för upphandlingsfrågor benämns program för upphandling och inköp istället för upphandlingspolicy.

Vidare föreslår stadsledningskontoret att nuvarande policy om konkurrens och valfrihet upphävs och att aktuella skrivningar som rör kvalitetsaspekter för upphandlad verksamhet förs över till det nya programmet för upphandling och inköp.

Förslaget till program är indelat i sex olika kapitel. Ett inledande som behandlar grundläggande förutsättningar för programmet, genomförande och förvaltning, lagar och regler och mutor och jäv. Därefter följer de fyra huvudkapitlen som behandlar hur upphandling ska användas som ett strategiskt verktyg. Kapitlen utgår från stadens inriktningsmål, ett Stockholm som håller samman, ett klimatsmart Stockholm, ett ekonomiskt hållbart Stockholm och ett demokratisk hållbart Stockholm. På detta sätt tydliggörs på vilket sätt upphandling kan användas som ett strategiskt verktyg för att nå stadens övergripande mål. Vidare föreslår stadsledningskontoret ett särskilt kapitel om stadens organisation och ansvar på upphandlingsområdet.

Stadsledningskontorets förslag till skrivningar i programmet uttrycker ambition om att leverantörer till stadens inte ska få konkurrensfördelar genom t.ex. oseriös verksamhet, oetiskt producerade varor, bristande kvalitet i upphandlade verksamheter, sämre arbetsmiljö eller dåliga anställningsvillkor för sina anställda. Så långt det är möjligt och ändamålsenligt ska staden ställa krav i upphandlingar som motverkar detta. Vidare föreslås att staden bland annat ska arbeta aktivt genom att i upphandling verka för att personer utanför arbetsmarknaden kommer i sysselsättning.

Enligt stadsledningskontoret är det viktigt att skrivningen i programmet uttrycker en klar ambition, men samtidigt är öppen för bedömningar som behöver göras i det enskilda fallet och för att tillämpning av dessa krav kan komma att förändras och utvecklas över tid. Den nämnd eller bolagsstyrelse som genomför en

upphandling måste väga flera olika aspekter mot varandra för att hitta fram till en väl balanserad kravnivå. När krav ställs i en upphandling måste det även säkerställas att det sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Stadsledningskontoret har i budget för 2015 även fått i uppdrag att skärpa nuvarande antidiskrimineringsklausul.

Avsikten med en antidiskrimineringsklausul är att främja efterlevnad av antidiskrimineringslagstiftning och värna om principen om alla människors lika värde och rätt att bli behandlade på lika villkor. En skärpning av klausulen föreslås genom att bland annat införa sanktioner i form av vite för de fall leverantören inte lever upp till sina åtaganden.

Kommunfullmäktige har vidare i budget för 2015 angett att staden, så långt lagstiftningen medger, ska ställa krav på meddelarfrihet för personal inom välfärdssektorn.

Eftersom det inte finns stöd i lagstiftningen så ger avtalat meddelarskydd inte privatanställda samma skydd som offentliganställda. En klausul om meddelarskydd ger ändå en viktig signal till en entreprenör, men det är viktigt att den inte formuleras så att den anställde förleds att tro att det finns mer skydd än vad som verkligen finns. Ett avtalsvillkor om meddelarfrihet kan inte garantera den enskildes anställningstrygghet.

Tillämpning av nuvarande klausul rekommenderas endast när staden upphandlar vård- och omsorgsentreprenader. Stadsledningskontoret föreslår att användningsområdet för klausulen utvidgas till att omfatta samtliga entreprenadupphandlingar som avser drift av verksamhet inom socialtjänsten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av ekonomiavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelförvaltningen välkomnar kommunstyrelsens förslag till program för upphandling och inköp. Det framgår av programmet att kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram tillämpningsanvisningar för det praktiska genomförande av programmet. Det är angeläget att implementeringen av programmet genomförs samlat och med tydlighet gentemot förvaltningarna för att garantera att hela staden har en likvärdig hantering i alla upphandlingar.

I tjänsteutlåtandet redogörs utförligt om de ställningstaganden som gjorts till exempel vad gäller t.ex. antidiskriminering, meddelarfrihet och insynen i den upphandlade verksamheten.

Samtidigt betonas också att de krav som ställs inom respektive målområde ska analyseras noggrant utifrån eventuella konsekvenser avseende ekonomisk hållbarhet. Här anser förvaltningen att det är viktigt att betona den centrala styrningen inom upphandlingsområdet. Stadsledningskontoret och serviceförvaltningen har utifrån sin samlade kompetens och överblick en viktig uppgift att bevaka och driva utvecklingsarbetet för att kunna öka ambitionerna i dessa frågor.

I programmet framgår inte hur egenregi anbud ska hanteras i framtiden. För närvarande används riktlinjer från 2010 vid upphandlingar där egenregi anbud också ska läggas. Det är angeläget antingen programmet eller kommande tillämpningsanvisningar och omfattar anvisningar för egenregi anbud.

Av programmet framgår vilka ansvar och vilka funktioner som ska finnas på respektive förvaltning/upphandlande myndighet i form av upphandlings- och inköps ansvarig samt upphandling- och inköpssamordning. Förvaltningen anser att det är bra att detta finns med programmet eftersom det också understryker att dessa frågor är viktiga och inte får tappas. Samtidigt konstaterar förvaltningen att flera förvaltningar har valt att inte ha en egen upphandlare anställd, för att i stället köpa upphandlingskompetensen från serviceförvaltningen eller upphandlingskonsulter. Detta understryker ytterligare hur viktig den centrala styrningen och de kommande tillämpningsanvisningarna är.